

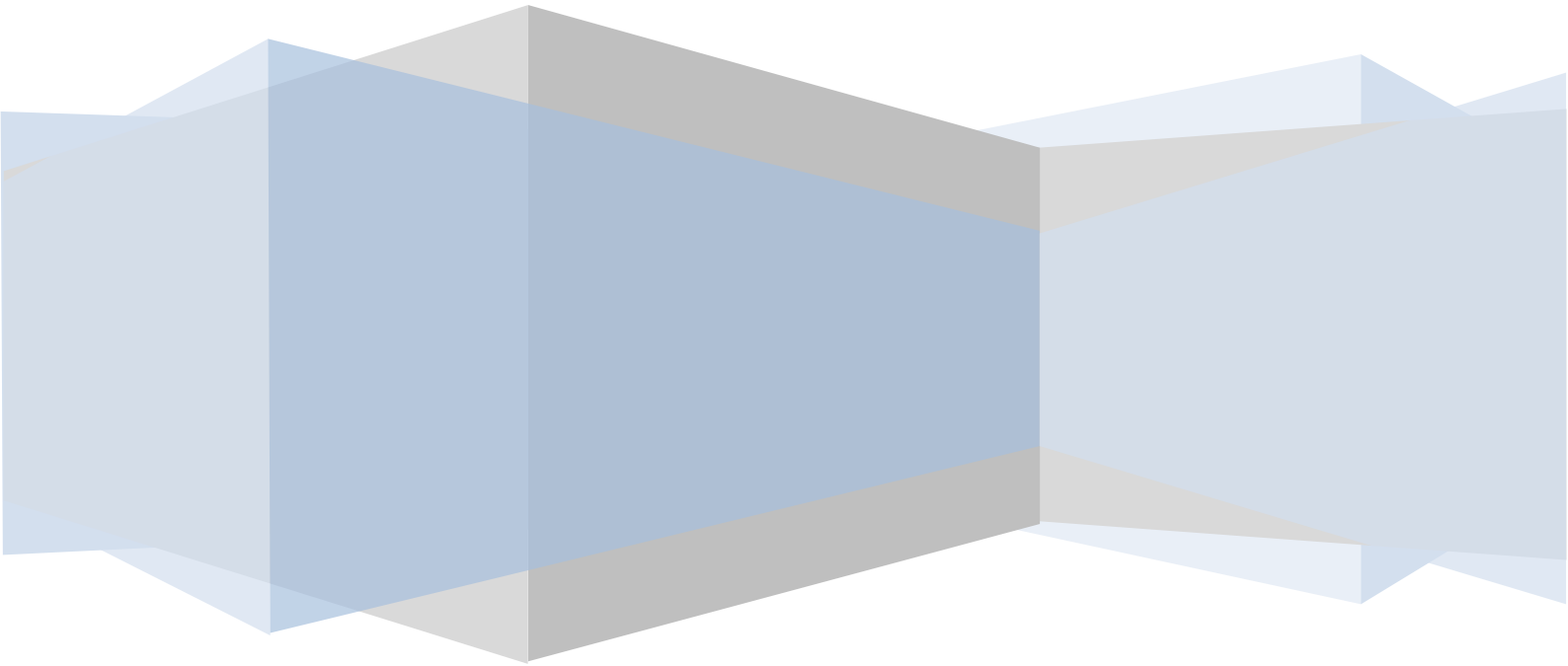

Sermaye Piyasası Kurulu

2013 Yılı Bağımsız Denetim Kalite Kontrol Çalışmaları Faaliyet Raporu

Şubat 2014

Muhasebe Standartları Dairesi

Yayına Hazırlayan

SERMAYE PİYASASI KURULU

MUHASEBE STANDARTLARI DAİRESİ

Bu çalışma tamamen kamuyu bilgilendirme amacıyla hazırlanmış olup, başka internet siteleri dahil olmak üzere her ne şekilde olursa olsun hiçbir yerde yayınlanamaz, kopya edilemez, çoğaltılamaz. Ancak, kaynak gösterilmek suretiyle kısmen alıntı yapılabilir.

Sermaye Piyasası Kurulu bu çalışmada yer alan bilgi ve verilerin kullanılmasından kaynaklanabilecek zararlar konusunda hiçbir sorumluluk kabul etmemektedir.

Sermaye Piyasası Kurulu;

Sermaye piyasasının güvenilir, şeffaf, etkin, istikrarlı, adil ve rekabetçi bir ortamda işleyişinin ve gelişmesinin sağlanması, yatırımcıların hak ve menfaatlerinin korunması için sermaye piyasasının düzenlenmesi ve denetlenmesi amacıyla Sermaye Piyasası Kanunu (SPKn) ve ilgili mevzuatla verilen görevleri yapmak ve yetkileri kullanmak üzere kurulmuştur. Kurul, idari ve mali özerkliğe sahip bir kamu tüzel kişisidir ve yetkilerini kendi sorumluluğu altında bağımsız olarak kullanır.

Kurulun ilgili olduğu Bakan, Başbakan tarafından görevlendirilen Başbakan Yardımcısı veya Bakan'dır.

Kurul, sermaye piyasasının güvenli, adil, şeffaf ve etkin işlemlerini sağlamak için uluslararası norm ve gelişmelere paralel, değişen piyasa ihtiyaçlarını karşılayan, objektif, sade ve anlaşılabilir yaklaşımlarla, hesap verilebilir düzenleme ve denetleme yapmayı kendisine misyon edinmiş olup, faaliyetlerini ulusal ve uluslararası alanda öncü, dinamik ve saygın olma vizyonu çerçevesinde yürütmektedir.

Kurul, bağımsız denetim konusunda;

1. Sermaye Piyasası Kanunu'na tabi ortaklıklar ile sermaye piyasası kurum ve kuruluşlarının, Türkiye Muhasebe Standartları çerçevesinde Kurulca belirlenen düzenlemelere uygun olarak hazırlanacak finansal tablo ve raporlarının, Türkiye Denetim Standartlarına uygun olarak bağımsız denetime tabi tutulacakları belirlemek,

2. Kamu Gözetimi, Muhasebe ve Denetim Standartları Kurumu tarafından yetkilendirilmiş bağımsız denetim kuruluşlarından, 6362 sayılı Sermaye Piyasası Kanunu uyarınca bağımsız denetim faaliyetinde bulunacaklardan istenecek ilave şartları belirlemek ve bu şartları taşıyanları bir liste halinde kamuoyuna açıklamak,

3. "Sermaye Piyasasında Bağımsız Denetime Yetkili Kuruluşlar Listesi"nde yer alan bağımsız denetim kuruluşları nezdinde kalite kontrol ve denetim çalışmaları yapmak,

4. Bağımsız denetim ile ilgili konularda yurt içi ve yurt dışı kurumlara işbirliğini sağlamak

ile yetkili ve görevlidir.

Kurul, söz konusu görev ve yetkilerini Muhasebe Standartları Dairesi aracılığıyla kullanır.

İÇİNDEKİLER

1. Giriş	5
2. Genel Tespitler	7
2.1. Kapsamlı Kalite Kontrol Çalışmaları Kapsamında Yapılan Tespitler	7
2.1.1. Kuruluş şartlarına uyum	7
2.1.2. Genel bağımsız denetim plan ve programı	7
2.1.3. Bağımsız denetim çalışmalarında belgelendirme	7
2.1.4. Uygun ve yeterli miktarda denetim kanıtlarının elde edilmesi	8
2.1.5. Risk değerlendirmeleri ve önemlilik seviyesinin belirlenmesi	9
2.1.6. İşletmenin faaliyet koşullarının ve çevresiyle olan ilişkilerinin anlaşılması ile ilgili çalışmaların yerine getirilmesi	9
2.1.7. İç kontrol sisteminin değerlendirilmesi	9
2.1.8. Uzman çalışmalarından yararlanılması	10
2.1.9. Muhasebe tahminleri	10
2.1.10. Gerçeğe uygun değer hesaplamalarının doğruluğunun kontrolü	10
2.1.11. İlişkili taraf işlemleri	10
2.1.12. Bağımsız denetim raporu görüşü	11
2.1.13. Mesleki eğitim verilmesi	11
2.1.14. Etik ilkelere uyum	11
2.1.15. Kurul'a bildirim yükümlülükleri	12
2.1.16. Diğer konular	12
2.2. Sınırlı Kalite Kontrol Çalışmaları	12
2.2.1. Kuruluş şartlarına uyum	12
2.2.2. Kalite kontrol güvence sistemleri	12
2.2.3. Genel bağımsız denetim plan ve programı	13
2.2.4. Diğer konular	13
3. Genel Değerlendirme ve Sonuç	13

1. Giriş

Sermaye piyasasında bağımsız denetim faaliyeti, Kamu Gözetimi, Muhasebe ve Denetim Standartları Kurumu (KGK) tarafından yetkilendirilmiş bağımsız denetim kuruluşları arasından Kurul düzenlemeleri ile belirlenen ilave şartları taşıyan bağımsız denetim kuruluşları tarafından yürütülmektedir.

Sermaye Piyasası Kurulu Muhasebe Standartları Dairesi Başkanlığınca, 6362 Sayılı Sermaye Piyasası Kanunu'nun 62 ve 128/c maddeleri ile Kurulumuzun Seri:X, No:22 "Sermaye Piyasasında Bağımsız Denetim Standartları Hakkında Tebliği" (Tebliğ) uyarınca, bağımsız denetim kuruluşlarının bağımsız denetim standartlarına uygun olarak denetim faaliyetlerini yürütüp yürütmediğinin tespiti amacıyla bağımsız denetim kuruluşları nezdinde kalite kontrol incelemelerinde bulunmaktadır.

Kurulumuzca; sermaye piyasasında bağımsız denetim faaliyetine ilişkin olarak, bağımsız denetim kuruluşlarının kuruluş şartları, faaliyet esasları, bu kuruluşlarda çalışabilecek kişilerin nitelikleri ve müşteri işletmelerle yapılan sözleşmeler açısından izleme faaliyetinde bulunmaktadır. Ayrıca, Kurulun diğer birimlerinden gelen bildirimler de izleme faaliyetinde dikkate alınmakta, bunun sonucunda da bağımsız denetim kuruluşları nezdinde kalite kontrol çalışmaları yürütülmektedir. Diğer taraftan, elektronik ortamda çeşitli raporlar alınmasını mümkün kılan Uzaktan Veri Alım Projesi de Kurulumuzun bağımsız denetim kuruluşları üzerindeki gözetim fonksiyonunun yerine getirilmesinde etkinliği arttırmaktadır.

Kurulumuzca; 2013 yılında 22 bağımsız denetim kuruluşu nezdinde kalite kontrol amaçlı incelemelerde bulunmuş olup; incelenen kuruluşlar risk profillerine, gözetim faaliyetleri sonuçlarına ve ihbar ve bildirimlere göre seçilmişlerdir. Bu incelemelerin 13'ü kapsamlı kalite kontrol, 9'u sınırlı kalite kontrol¹ incelemesi şeklinde gerçekleştirilmiş olup; kapsamlı kalite kontrol çalışmalarından ikisine ilişkin incelemeler ise devam etmektedir. Kalite kontrol çalışmalarında toplamda 52 adet çalışma dosyası incelenmiştir.

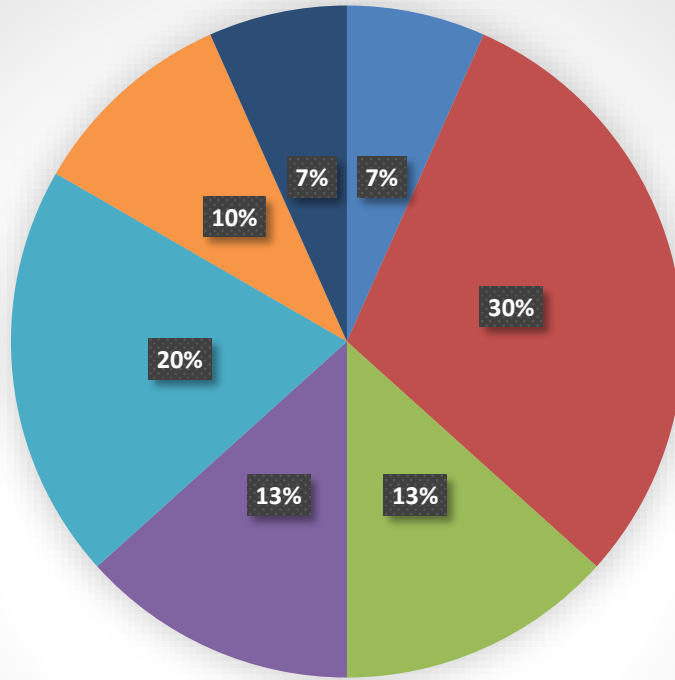
Anılan dönemde bağımsız denetim kuruluşları nezdinde Kurulca gerçekleştirilen kalite kontrol çalışmalarına ilişkin istatistiki bilgiler aşağıda yer almaktadır:

¹ Söz konusu sınırlı kalite kontrol çalışmaları; bağımsız denetim programının güncelliği, kuruluş şartlarına uyum ve kalite kontrol sisteminin işleyişi konularını kapsamaktadır.

Tablo 1: 2013 Yılında Yapılan Kalite Kontrol Çalışmaları Sonuçları

Kurul Listesinden Çıkarılan Kuruluş Sayısı	Kuruluşlara Verilen İdari Para Cezası Sayısı	Kişilere Verilen İdari Para Cezası Sayısı	Sermaye Piyasasında Bağımsız Denetim Yapmaktan İki Yıl Men Cezası Verilen Kişi Sayısı	Mevzuata Aykırılıklar Hakkında Bilgilendirilen ve Uyarılan Kuruluş Sayısı	Herhangi Bir Yaptırım Uygulanmayan Kuruluş Sayısı	İncelemesi Devam Eden Kuruluş Sayısı	Toplam Kalite Kontrol Çalışma Sayısı
2	9	4	4	6	3	2	22

2013 YILINDA YAPILAN KALİTE KONTROL ÇALIŞMALARI SONUÇLARI

- Kurul Listesinden Çıkarılan Kuruluş Sayısı
- Kuruluşlara Verilen İdari Para Cezası Sayısı
- Kişilere Verilen İdari Para Cezası Sayısı
- Sermaye Piyasasında Bağımsız Denetim Yapmaktan İki Yıl Men Cezası Verilen Kişi Sayısı
- Mevzuata Aykırılıklar Hakkında Bilgilendirilen ve Uyarılan Kuruluş Sayısı
- Herhangi Bir Yaptırım Uygulanmayan Kuruluş Sayısı
- İncelemesi Devam Eden Kuruluş Sayısı

2. Genel Tespitler

Kurulumuzca 2013 yılında yapılan kapsamlı kalite kontrol ve sınırlı kalite kontrol incelemeleri sonucunda bağımsız denetim kuruluşları ve bağımsız denetçilerle ilgili yapılan tespitlere ana hatlarıyla aşağıda yer verilmiştir.

2.1. Kapsamlı Kalite Kontrol Çalışmaları Kapsamında Yapılan Tespitler

2013 yılında sermaye piyasasında bağımsız denetimle yetkili kuruluşları nezdinde gerçekleştirilen kapsamlı kalite kontrol denetimlerine ilişkin Kurulumuz tespitleri aşağıda yer almaktadır.

2.1.1. Kuruluş şartlarına uyum

İncelenen bağımsız denetim kuruluşlarının 1'inin bağımsız denetim kadrosunda yeterli sayıda ve nitelikte denetçi bulunmaması nedeniyle, Tebliğin İkinci Kısmı'nın 3'üncü maddesinde belirtilen kuruluş şartını taşımadığı diğer kuruluşların gerekli şartları taşıdığı tespit edilmiştir.

2.1.2. Genel bağımsız denetim plan ve programı

İncelenen bağımsız denetim kuruluşlarının 6'sında bağımsız denetim plan ve programına ilişkin eksiklikler tespit edilmiştir. Söz konusu eksiklikler toplulaştırılmış olarak aşağıda belirtilmektedir:

- Mevcut bağımsız denetim plan ve programlarının güncellenmemesi,
- Bağımsız denetim planında bağımsız denetim çalışmasında izlenecek stratejiye ilişkin detaylı bilgiye yer verilmemesi,
- Denetim programlarının denetim standartlarının bütününe kapsayacak şekilde hazırlanmaması,
- Bağımsız denetim çalışmasında bağımsız denetim plan ve programının kullanılmaması,
- Şirketlere ilişkin özellikli durumların denetim plan ve programına yansıtılmaması,
- Bağımsız denetim planlarının içeriğinin genel olarak yetersizliği.

2.1.3. Bağımsız denetim çalışmalarında belgelendirme

İncelenen bağımsız denetim kuruluşlarının 10'unda bağımsız denetim çalışmalarının belgelendirilmesine ilişkin eksiklikler tespit edilmiştir. Tespit edilen eksiklikler toplulaştırılmış olarak aşağıda belirtilmektedir:

- Uygulanan denetim prosedürlerinin içeriği, zamanı, çalışmanın ve kontrollerin kimler tarafından yapıldığı ve yapılan çalışmaların sonuçları hakkında yeterli bilgi bulunmaması,
- Yapılan çalışmalarda, finansal tablolardaki bazı hesap kalemlerine ilişkin kontrollerin yapıldığına dair denetim kanıtlarının çalışma dosyalarında bulunmaması,
- Bağımsız denetçinin müşteri şirketin muhasebesini ve iç kontrol sistemini anlamaya yönelik yapmış olduğu çalışmaların belgelendirilmemesi,
- Bağımsız denetçilerce uygulanan denetim tekniklerine ilişkin açıklamaların belgelendirilmemesi,
- Yapılan bağımsız denetim çalışmasında izlenecek bağımsız denetim stratejisinin belgelendirilmemesi,
- Bağımsız denetim çalışmasında kullanılacak denetim tekniklerinin yapısı, kapsamı ve zamanlamasına ilişkin bilgilerin bağımsız denetim planında belgelendirilememesi,
- Mesleki şüphecilik anlayışı çerçevesinde, bağımsız denetim çalışması esnasında karşılaşılabilecek muhtemel hile ve usulsüzlüklere ilişkin yapılmış değerlendirmelerin ve çalışmaların belgelendirilmemesi,
- Müşteri şirket yönetiminden finansal tabloların hazırlanmasında hile ve usulsüzlüklerin önlenmesi için gerekli önlemlerin alındığına ve bu konudaki sorumluluğunun yönetimce üstlenildiğine dair teyit mektubunun alınmaması,
- Bağımsız denetim çalışmasının kalitesinin kontrolüne ilişkin yapılmış çalışmaların belgelendirilmemesi,
- Sorumlu ortak başdenetçi tarafından müşterinin kabulü, müşteri ile olan ilişkinin devamı ve özellik arz eden bağımsız denetimlerle ilgili gerekli usul ve esasların izlendiğine dair belgelendirmenin yapılmaması,
- Kullanılan analitik inceleme tekniklerinin belgelendirilmemesi,
- İşletmenin sürekliliği kavramına ilişkin yapılan çalışmaların belgelendirilmemesi,
- Çalışma kağıtlarının nitelik ve içerik açısından yetersiz oluşu,
- Çalışma kağıtlarının nihai bağımsız denetim dosyası olarak 60 gün içinde birleştirilmemesi.

2.1.4. Uygun ve yeterli miktarda denetim kanıtlarının elde edilmesi

İncelenen bağımsız denetim kuruluşlarının 8'inin bağımsız denetim çalışmalarında, makul güvenceyi sağlayacak ölçüde yeterli, güvenilir ve uygun bağımsız denetim kanıtı elde edilmesi konusunda eksiklikler tespit edilmiştir. Tespit edilen eksiklikler toplulaştırılmış olarak aşağıda belirtilmektedir:

- Kasa sayımına katılmaması,
- Stok sayımına katılmaması ve/veya stokların değerlemesine ilişkin yeterli çalışma yapılmaması,
- Satış işlemlerine ilişkin yeterli ve uygun bağımsız denetim kanıtının elde edilmemesi,
- Ticari alacak ve borçlarla ilgili olarak alıcı ve satıcılardan yeterli düzeyde mutabakat alınmayarak müşteri şirkete sunulan belgelerin esas alınması,
- Reeskont hesaplamalarının doğruluğunun kontrol edilmemesi,

- Bankalardan yeterli düzeyde mutabakat alınmaması,
- Şüpheli alacaklara ilişkin yeterli bağımsız denetim kanıtı toplanmaması,
- Analitik inceleme teknikleri kullanılarak finansal bilgilerin değerlendirilmemesi,
- Maddi ve maddi olmayan duran varlıkların gerçeğe uygun değerinin tespiti konusunda yeterli bağımsız denetim kanıtı elde edilmemesi,
- Maddi duran varlıkların fiziksel olarak incelenmemesi,
- Ertelenmiş vergi varlık ve yükümlülüğüne ilişkin gerekli kontrollerin yapılmaması,
- Finansal tabloların konsolidasyonunda bağlı ortaklıklara ilişkin yeterli denetim kanıtı toplanmaması,
- Hile ve usulsüzlüklerin tespiti konusunda yeterli bağımsız denetim kanıtının toplanmaması.

2.1.5. Risk değerlendirmeleri ve önemlilik seviyesinin belirlenmesi

İncelenen bağımsız denetim kuruluşlarının 8'inin bağımsız denetim çalışmalarında, bu çalışmalarda uygulanacak denetim prosedürlerinin kapsamını ve zamanını belirleyecek olan önemlilik seviyesinin belirlenmesi ile işletme yönetimi tarafından sunulan bilgi ve belgeler ve yapılan açıklamalarla ilgili önemli yanlışlık riskinin değerlendirilmesine ilişkin herhangi bir çalışmaya rastlanmamıştır.

2.1.6. İşletmenin faaliyet koşullarının ve çevresiyle olan ilişkilerinin anlaşılması ile ilgili çalışmaların yerine getirilmesi

İncelenen bağımsız denetim kuruluşlarının 6'sında, işletmenin faaliyet koşullarının ve çevresiyle olan ilişkilerinin anlaşılması ile ilgili çalışmaların yerine getirilmesine ilişkin eksiklikler tespit edilmiştir. Tespit edilen eksiklikler toplulaştırılmış olarak aşağıda belirtilmektedir:

- Kuruluşun faaliyetlerini ve iş çevresini anlamaya yönelik değerlendirmelere yer verilmemesi,
- Kuruluşun içinde bulunduğu sektöre ilişkin incelemelerin yapılarak sektörel risklerin ortaya konmaması.

2.1.7. İç kontrol sisteminin değerlendirilmesi

İncelenen bağımsız denetim kuruluşlarının 6'sının bağımsız denetim çalışmalarında, müşteri şirketlerin muhasebe ve iç kontrol sistemini anlamaya yönelik çalışmalara ve değerlendirmelere ilişkin herhangi bir belgeye rastlanmamıştır.

2.1.8 Uzman çalışmalarından yararlanılması

İncelenen bağımsız denetim kuruluşlarının 4'ünün bağımsız denetim çalışmalarında, uzman çalışmasından yararlanılmasında uzmanın bağımsızlığına ve yeterliliğine ilişkin herhangi bir çalışma yapılmadığı ve/veya uzman raporunda ulaşılan sonuçların doğruluğunun değerlendirilmeyerek aynen kabul edildiği tespit edilmiştir.

2.1.9. Muhasebe tahminleri

İncelenen bağımsız denetim kuruluşlarının 6'sının bağımsız denetim çalışmalarında, muhasebe tahminlerinin ortaya konmasına ilişkin eksiklikler tespit edilmiştir. Tespit edilen eksiklikler toplulaştırılmış olarak aşağıda belirtilmektedir:

- Maddi duran varlıklarda değer düşüklüğü bulunup bulunulmadığı ve bunların faydalı ömürlerine ilişkin varsayım ve tahminlerin yeterince değerlendirilmemesi,
- Ertelenmiş vergi varlıklarına ilişkin yapılan varsayım ve tahminlerin yeterince değerlendirilmemesi,
- Kıdem tazminatı karşılığı hesaplanmasında kullanılan iskonto oranı ile enflasyon oranının hesaplanması ve tahmini konusunda uygulanan denetim teknikleri ve yöntemlerinin açıklanmaması,
- Reeskont işlemine ilişkin faiz oranının hesaplanmasında kullanılan yöntemle ilişkin değerlendirmede bulunulmaması,
- Türkiye Muhasebe Standartlarına (TMS) uygun hesaplama yapan şirketlerde reeskont işleminin Vergi Usul Kanununa göre yapılması.

2.1.10. Gerçeğe uygun değer hesaplamalarının doğruluğunun kontrolü

İncelenen bağımsız denetim kuruluşlarının 6'sının bağımsız denetim çalışmalarında, TMS'ye uygun olarak hazırlanması gereken finansal tablolardaki gerçeğe uygun değer hesaplamalarında hataların olduğu, öte yandan yapılan hesaplamaların doğruluğu ve uygunluğuna ilişkin gerekli kontrollerin yapılmadığı tespit edilmiştir.

2.1.11. İlişkili taraf işlemleri

İncelenen bağımsız denetim kuruluşlarının 1'inin bağımsız denetim çalışmalarında, ilişkili taraf işlemlerinin ortaya konmasına ilişkin bazı eksiklikler tespit edilmiştir. Tespit edilen eksiklikler toplulaştırılmış olarak aşağıda belirtilmektedir:

- İlişkili taraflar ile yapılan olağandışı işlemler veya olağandışı fiyatlarla gerçekleştirilen işlemleri ortaya çıkarmak üzere gerekli denetim tekniklerinin uygulanmaması,
- İlişki taraflardan olan alacaklar ve borçlara ilişkin yeterli çalışma yapılmaması,
- İlişkili taraf işlemlerine ilişkin önceki döneme ait çalışma kağıtlarının incelenmemesi,

- İlişkili taraflardan olan dönem içi değersiz ya da şüpheli alacaklarla ilgili muhasebeleştirilen giderlerin finansal tablolarda açıklanmaması,
- İlişkili taraflarla yapılan işlemlerle ilgili yeterli bağımsız denetim kanıtı toplanmayarak müşteri şirket tarafından sunulan belgelerin esas alınması.

2.1.12. Bağımsız denetim raporu görüşü

İncelenen bağımsız denetim kuruluşlarının 4'ünde, bağımsız denetim raporu görüşünün ortaya konmasına ilişkin eksiklikler tespit edilmiştir. Tespit edilen eksiklikler toplulaştırılmış olarak aşağıda belirtilmektedir:

- Bağımsız denetim çalışmasını sınırlayan unsurlar ve/veya şart gerektiren unsurlar olmasına rağmen olumlu görüş verilmesi,
- Finansal tabloların ve dipnotlarının finansal raporlama standartlarına ve/veya Kurulumuz ilke karar ve duyurularına aykırı olarak düzenlenmesine rağmen olumlu görüş verilmesi.

2.1.13. Mesleki eğitim verilmesi

İncelenen bağımsız denetim kuruluşlarının 2'sinde, bağımsız denetçilerin mesleki yeterliliğini sağlamak üzere gerekli olan mesleki eğitim imkanının sağlanmadığı veya verilen eğitimin yetersiz olduğu, ayrıca hizmet içi eğitim ve refakat çalışmasında bulunulmadığı tespit edilmiştir.

2.1.14. Etik ilkelere uyum

İncelenen bağımsız denetim kuruluşlarının 5'inin bağımsız denetim çalışmalarında, bağımsızlık, ticaret ve mesleğe aykırı faaliyet yasağı ile mesleki özen ve titizlik ilkelerine uyum konusunda eksiklikler tespit edilmiştir. Tespit edilen eksiklikler toplulaştırılmış olarak aşağıda belirtilmektedir:

- Sorumlu ortak baş denetçilerin denetim çalışmasına ilişkin gözetim ve koordinasyon sorumluluğunu yerine getirmemesi,
- Sorumlu ortak baş denetçinin diğer ticaret şirketlerinde yönetim kurulu üyesi olarak görev yapması,
- Muhasebe konusundaki uygulamalarla ilgili danışmanlık ve eğitim hizmeti verilmesi,
- Bağımsız denetim ücretinin bağımsız denetim dışında verilen hizmetler dikkate alınarak belirlenmesi riski nedeniyle bağımsızlık ilkesinin zedelenmesi olasılığının doğması.

2.1.15. Kurul'a bildirim yükümlülükleri

İncelenen bağımsız denetim kuruluşlarının 2'sinin Kurul'a yazılı ve elektronik ortamda iletmek zorunda olduğu bilgi ve belgeleri Kurulumuz düzenlemelerine uygun olarak ilemediği veya gecikmeli olarak ilettiği tespit edilmiştir.

2.1.16. Diğer konular

İncelenen bağımsız denetim kuruluşlarının 7'sinde tespit edilen diğer eksiklikler ise toplulaştırılmış olarak aşağıda belirtilmektedir:

- Müşteri şirketin tabi olduğu diğer ilgili mevzuatın denetim çalışmalarında dikkate alınmaması,
- İç denetim biriminin faaliyetlerinin yeterince değerlendirilmemesi,
- İşletmenin sürekliliği varsayımının doğruluğuna ilişkin çalışma ve değerlendirme yapılmaması,
- Bağımsız denetim sözleşmelerinde Tebliğ ile belirtilen asgari unsurlara yer verilmemesi,
- Kurulumuzun düzenlemelerine aykırı olarak değerlendirme hizmeti verilmesi.

2.2. Sınırlı Kalite Kontrol Çalışmaları

2013 yılında sermaye piyasasında bağımsız denetimle yetkili kuruluşları nezdinde gerçekleştirilen sınırlı kalite kontrol denetimlerine ilişkin Kurulumuz tespitleri aşağıda yer almaktadır.

2.2.1. Kuruluş şartlarına uyum

İncelenen bağımsız denetim kuruluşlarından 3'ünün, Tebliğ'in İkinci Kısımının 3'üncü maddesinde belirtilen bazı kuruluş şartlarını taşımadığı tespit edilmiştir. Tespit edilen eksiklikler toplulaştırılmış olarak aşağıda belirtilmektedir:

- Bağımsız denetim kadrosunda yeterli sayıda ve nitelikte denetçi bulunmaması,
- Kalite kontrol güvence komitesinin bulunmaması,
- Mesleki sorumluluk sigortasının Kurulumuz düzenlemesi ile belirlenen asgari teminat tutarını karşılamaması.

2.2.2. Kalite kontrol güvence sistemleri

İncelenen bağımsız denetim kuruluşlarının 6'sında kalite kontrol güvence sistemlerine ilişkin eksiklikler tespit edilmiştir. Tespit edilen eksiklikler toplulaştırılmış olarak aşağıda belirtilmektedir:

- Kalite kontrol sistemine ilişkin politika ve prosedürler ile denetçilerin uyması gereken etik ilkelerin belirlendiği bir dokümanın bulunmaması,
- Kalite kontrol sisteminin etkin olmaması veya kalite kontrol sistemlerinin uygulamasında yetersizliklerin bulunması.

2.2.3. Genel bağımsız denetim plan ve programı

İncelenen bağımsız denetim kuruluşlarının 5'inde genel bağımsız denetim plan ve programlarına ilişkin eksiklikler tespit edilmiştir. Tespit edilen eksiklikler toplulaştırılmış olarak aşağıda belirtilmektedir:

- Mevcut bağımsız denetim plan ve programlarının güncellenmemesi,
- Bağımsız denetim planlarının içeriğinin yetersizliği,
- Bağımsız denetim programlarının finansal raporlamada esas alınacak raporlama standartlarının sınıflama, değerlendirme ve kamuya açıklama bakımından temel düzenlemeleri kapsamaması,
- Bağımsız denetim programının TMS'ye uygun olmaması,
- Planlama sürecinin başlangıcında etik gerekliliklere uyumun gözetilmesine yönelik bir çalışma yapılmasını yönlendirici bir kılavuzun olmaması,
- Bağımsız denetim planlama sürecinin dinamiğinin tüm denetim sürecine yayılmasına olanak veren süreç akışlarının ve formlarının oluşturulmaması,
- Denetim programının denetim standartlarına uygun aşama ve süreçlerin yönetilmesini sağlayabilecek bir akış içerisinde denetim yapılmasına imkân verecek bir içeriğe sahip olmaması.

2.2.4. Diğer konular

İncelenen bağımsız denetim kuruluşlarının 3'ünde tespit edilen diğer eksiklikler toplulaştırılmış olarak aşağıda belirtilmektedir:

- Son beş yılda bağımsız denetim çalışmasında bulunulmaması,
- Denetim sözleşmesinin imzalanma ve iptal prosedürlerine uyumsuzluk.

3. Genel Değerlendirme ve Sonuç

2013 yılı içerisinde, Kurulumuz tarafından 13'ü kapsamlı kalite kontrol ve 9'u sınırlı kalite kontrol olmak üzere toplam 22 bağımsız denetim kuruluşu nezdinde kalite kontrol ve denetim çalışmalarında bulunulmuş ve bunların 20'si sonuçlandırılmıştır. Söz konusu kalite kontrol denetimlerinde 52 adet bağımsız denetim dosyası incelenmiştir.

2013 yılında Kurulumuzca bağımsız denetim kuruluşları nezdinde yapılan kalite kontrol ve denetim çalışmaları sonucunda genel olarak aşağıda yer alan tespitlere ulaşılmıştır. Söz

konusu tespitlerle ilgili olarak kamunun bilgilendirilmesinde fayda görülmekte olup, bağımsız denetim kuruluşlarının bundan sonra yapacakları bağımsız denetim çalışmalarında başta aşağıda yer alan tespitlere ilişkin düzenlemeler olmak üzere bağımsız denetim standartlarına uyum konusunda azami dikkat ve özen göstermeleri gerekmektedir.

1. Kuruluş şartlarının kaybedilmesi halinde sermaye piyasasında bağımsız denetim faaliyetinde bulunma yetkisi Kurulumuzca iptal edilmektedir (Tebliğ'in İkinci Kısmı).
2. Bağımsız denetimin planlanması, müşteri şirkete özgü koşullar nedeniyle ilave denetim teknikleri uygulanması ve farklı denetim stratejileri geliştirilmesini gerektirebilmesi nedeniyle denetimin sonucunu etkileyen ve denetim riskini azaltan dinamik bir süreçtir. Bağımsız denetim kuruluşlarının metodolojisi olarak değerlendirilen genel bağımsız denetim plan ve programları kuruluş şartları arasında değerlendirilmekte olup, bu programların güncel tutulması gerekmektedir (Tebliğ'in İkinci Kısmı).
3. Bağımsız denetim çalışmalarının belgelendirilmesi hususu büyük önem taşımakta olup, belgelendirilmemiş bir bağımsız denetim çalışması yok hükmündedir (Tebliğ'in İkinci ve On Sekizinci Kısımları/BDS 230-520).
4. Her bir bağımsız denetim alanıyla ilgili çalışma kağıdı düzenlenerek yeterli bağımsız denetim kanıtı toplanması hususu bağımsız denetim faaliyetinin özünü oluşturmaktadır (Tebliğ'in On dördüncü Kısmı/BDS 500).
5. Bağımsız denetimin planlanması, önemlilik seviyesinin belirlenmesi ile işletmenin faaliyet koşullarının ve çevresiyle olan ilişkilerinin anlaşılması ve bu konulara ilişkin önemli yanlışlık riskinin değerlendirilmesi ile iç kontrol sisteminin değerlendirilmesine ilişkin çalışmalarda yetersizlikler, tüm bağımsız denetim sürecini sorgulanır hale getirmektedir (Tebliğ'in Dokuz, On ve On Birinci Kısımları/BDS 300-315-320).
6. Bağımsız denetimde uzman çalışmalarından denetim kanıtı olarak yararlanılması mümkün olmakla birlikte, bağımsız denetçinin uzmanın tarafsızlığını ve mesleki yeterliliğini değerlendirmesi ve uzman çalışmasında kullanılan varsayım ve yöntemlerin uygunluğu ile ulaşılan sonuçların doğruluğunu gözden geçirmesi gerekmektedir (Tebliğ'in Yirmi Sekizinci Kısmı/BDS 620)
7. Esas itibarıyla finansal raporlama standartlarında düzenlenmiş olmakla birlikte bağımsız denetim fonksiyonu içerisinde özel bir öneme sahip muhasebe tahminleri, gerçeğe uygun değer hesaplamaları, ilişkili taraf işlemleri ve işletmenin sürekliliğinin değerlendirilmesi hususları gerçeğe uygun sunumu önemli ölçüde etkilemesi sebebiyle bağımsız denetim standartlarında da ayrıca düzenlenmiştir (Tebliğ'in Yirmi, Yirmi Bir, Yirmi İki ve Yirmi Dördüncü Kısımları/BDS 540-550-570). Ayrıca, örtülü kazanç aktarımı incelemelerine konu olması nedeniyle ilişkili taraf işlemlerine Kurulumuzca önem verilmektedir.
8. Bağımsız denetim çalışmasının nihai ürünü olan bağımsız denetim raporu görüşüne ilişkin olarak yapılan hata ve eksiklikler, bağımsız denetim çalışması sonucundan beklenen makul güvence verme mekanizmasının işlerliğini zedelemekte ve bağımsız denetçinin ve bağımsız denetim kuruluşunun müteselsil olarak paydaşlara karşı hukuki ve cezai sorumluluğunu doğurabilmektedir (Tebliğ'in Yirmi Dokuz ve Otuzuncu Kısımları/BDS 700-701).
9. Mesleki yeterliliğin sağlanması amacıyla gerekli eğitimlerin verilmesi ve mesleki etik ilkelere uyum sağlanmasına yönelik kurumsal yapının oluşturulması ve bu yapının amaca

uygun olarak işletilmesi ile bağımsız denetim kalitesinin kontrolünün gereği gibi yapılması, bağımsız denetim çalışmalarında görülen eksikliklerin ve yetersizliklerin giderilmesinde önemli bir etken olup; bu hususlar, bağımsız denetim işinin kalitesinin artırılmasında başlıca unsurlar olarak değerlendirilmektedir (Tebliğ'in İkinci ve Dördüncü Kısımları/KKS 1).

10. Kurul'a bildirim yükümlülüklerinin zamanında ve tam olarak yerine getirilmesi gerekmektedir (Tebliğ'in İkinci Kısım).

Kurulumuzca bağımsız denetim kuruluşları nezdinde gerçekleştirilen kalite kontrol çalışmalarında, sermaye piyasasında yetkili bağımsız denetim kuruluşlarının mesleki etik ilkelere ve denetim standartlarına uygun kaliteli bir bağımsız denetim hizmeti sunmasını sağlamak öncelikli amaç edinilmektedir. Diğer taraftan, incelemelerde tespit edilen bağımsız denetim çalışmalarının kalitesine ve sonucuna etki eden bir takım aykırılıklar için çeşitli yaptırımlar uygulanması zorunluluğu doğmuştur. Bu kapsamda, bağımsız denetim kuruluşları nezdinde Kurulumuzca yürütülen kalite kontrol çalışmaları sonucunda, Tebliğ'e aykırı şekilde denetim çalışmasını gerçekleştirdiği ve/veya Kurul'a karşı mevzuattan kaynaklanan yükümlülüklerini yerine getirmediği tespit edilen kuruluş ve denetçiler ile ilgili olarak yetki iptali, idari para cezası ve mevzuata aykırılıklar hakkında bilgilendirme ve uyarı şeklinde yaptırımlar uygulanmıştır.

Sermaye piyasasının istikrar ve güven ortamına dayalı olması nedeniyle, kamuya açıklanan bilgilerin gerçeği ve doğruyu tam olarak yansıtması ve güvenilir olması gerektiği açıktır. Kamuya açıklanan finansal raporların doğruyu yansıttığına ilişkin makul güvence sağlamakla görevli olan bağımsız denetim kuruluşlarının, sermaye piyasasının etkinliğinin sağlanmasında en önemli pay sahiplerinden birinin kendileri olduğu bilinciyle faaliyetlerini gerçekleştirmeleri gerektiği hususu büyük önem taşımaktadır.

SERMAYE PİYASASI KURULU
ESKİŞEHİR YOLU 8. KM.
NO:156 06530
ANKARA-TÜRKİYE
Tel : (312) 292 90 90
Faks: (312) 292 90 00